

2022-02-07

I går, søndag, har Justitsministeren svaret på mit oplæg for retsudvalget. Svaret er tilgået retsudvalget på spørgsmål 47 (L93). Jeg vil kort gennemgå ministerens tre påstande:

1. at ministeriets ansatte ikke misinformede Folketinget,
2. at ministeriet mener at lovforslaget overholder menneskeretten og
3. at der skulle være usandheder i mit oplæg for udvalget.

1. At de ansatte ikke misinformede Folketinget

“Jeg ønsker på det kraftigste at tage afstand fra påstandene i materialet om, at navngivne embedsmænd skulle have talt usandt i forbindelse med høringen i Retsudvalget den 13. januar 2022.”

Men det gjorde de. De gentog mange gange at de fysisk går i retten, at indgrebsadvokater altid er til stede og at de altid er velforberedte. De glemte belejligt at nævne

1. at der ikke skal bruges dommerkendelse til geografiske data,
2. at der ikke altid holdes retsmøder,
3. at én indgrebsadvokat kan repræsentere mange personer med modsatrettede interesser på samme tid og
4. at ingen repræsenterer berørte personer “i den anden ende”. Dvs. folk der bliver ringet op, eller modtager en besked fra, personer som indgrebet retter sig imod.

Ny retspraksis

To dage før høringen, 11. januar, afsagde Menneskerettighedsdomstolen endnu en dom der underkendte overvågning som den foreslåede: Ekimdzhiev m.fl. mod Bulgarien. Det undlod ministerens ansatte også at nævne.

2. At Justitsministeriet mener at lovforslaget respekterer menneskeretten

“Det er Justitsministeriets vurdering, at lovforslaget i sin helhed ligger inden for rammerne af EU-retten. Der henvises til pkt. 10 i det fremsatte lovforslags almindelige bemærkninger.”

Hvis ministeren mener at forslaget er indenfor menneskeretten, er det påfaldende at den fortsatte logning er forbundet med en “væsentlig

procesrisiko”. Hvis forslaget i sin helhed var indenfor menneskeretten ville der ikke være nogen risiko for at blive underkendt ved domstolene.

Det er ikke vores formulering at overvågningen er ulovlig. Det sagde den daværende justitsminister i marts 2017 på et samråd efter Tele2-dommen. Dengang oplyste Justitsministeriet at Danmark havde 12 måneder til at rette ind. Fire år senere overvåges der i samme omfang, og lovforslaget vil fortsætte overvågningen på ubestemt tid.

3. At jeg skulle have misinformeret udvalget

“Justitsministeriet skal bemærke, at der i materialet fremføres en række påstande, som Justitsministeriet ikke kan finde nærmere grundlag for. Justitsministeriet kan herudover henvise til ministeriets besvarelser af spørgsmål nr. 10, 13, 27, 29, 30, 45, 46 og 60 til lovforslaget.”

Ministeren satser tilsyneladende på at kaste vilkårlige dokumenter efter udvalget, uden at sige hvordan de er relevante for mit oplæg. Nedenfor gennemgår jeg derfor dokumenterne ét ad gangen.

L 93, spm. 10

Domstolene skal fortsætte logningen, uden at vide hvorfor

Det er uklart hvad ministeren vil bevise med dette svar. Det accepteres at menneskeretten kræver domstolskontrol med fortsat generel og udifferentieret logning, men fremover vil regeringen bede danske domstole acceptere en tro- og love-erklæring på at Danmark er i fare.

Det bør være klart for enhver at det ikke er “effektiv domstolskontrol”, at en dommer skal tage stilling uden at have adgang til dokumentationen.

L 93, spm. 13

Domstolskontrol skal ske efter retsplejelovens regler

Det er uklart hvad ministeren vil bevise med dette svar. Problemet med lovforslaget er, på dette område, at Østre Landsret i vores sag sagde at kun teleselskaberne har retlig interesse i at opretholde borgernes menneskerettigheder. Højesteret forventes at omgøre dette.

Hvis Højesteret stadfæster landsrettens afgørelse, kan ingen borger nogen-
sinde indbringe generel og udifferentieret logning for domstolene.

Det er ikke hvad EU- og Menneskerettighedsdomstolene mente med at borgerne skal have adgang til “effektiv domstolskontrol” med logning af hensynet til statens sikkerhed.

L 93, spm. 27

Journalisters kilder har ingen beskyttelse imod logning

Det er uklart hvad ministeren vil bevise med dette svar. Jeg kritiserede netop at journalisters kilder ikke har tilstrækkelig beskyttelse. Jeg citerer ordret fra det skriftlige svar på spørgsmål 27:

“Efter gældende ret kan det således forekomme, at der registreres og opbevares oplysninger, der vedrører kommunikationen mellem en journalist og dennes kilde. Der lægges ikke med lovforslaget op til at ændre gældende ret på dette område.”

Dette er klart i strid med ytringsfriheden i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. I Tele2-dommen undersøgte EU-Domstolen bl.a. situationen i Det Forenede Kongerige, hvor der var en beskyttelse af journalister og deres kilder. På trods af den beskyttelse, som ikke eksisterer i Danmark, mente domstolen at telelogning var i strid med ytringsfriheden.

I svaret misinformerer ministeren ydeligere. Om adgangen til journalisters data:

“Adgangen til edition, der bl.a. bruges til udlevering af oplysninger om, hvilke sendemaster og masteceller eller lignende en telefon har været sat i forbindelse med, er derimod efter gældende ret begrænset af vidnefritagelsesreglen i retsplejelovens § 172, jf. retsplejelovens § 804, stk. 4.”

I sammenhængen antyder det at beskyttelsen af journalister eksisterer, men ministeren undlader at bemærke, er det teleselskaberne som er part i editions-sager. Så kun hvis en journalist driver et teleselskab med eget netværk, hvor alle journalistens kilder er kunder, kan de have beskyttelsen.

I Danmark har politiet for nyligt afhørt journalister om deres kilder. Kun ministeren, politiet og telebranchen ved om der er indhentet geografiske teledata.

L93, spm. 29

På Justitsministeriets område har teledata været vigtigt tre gange

Det er uklart hvad ministeren mener at dette svar kan bruges til. Det er tre tilfældige anekdoter om påstået brug af teledata.

Ministeren oplyser ikke sagsnummeret på anekdoten fra Lyngby, hvor flere personer blev dømt for databedrageri. Pudsigt nok har jeg personligt repræsenteret en række ofre for identitetstyveri, hvor gerningspersonerne blev dømt i Lyngby i 2020. Retsudvalgets medlemmer ved at der er stillet mange

spørgsmål til den konkrete sag, fordi politi og anklagemyndighed ikke gik i retten i alle tilfælde.

I min sag var teledata ikke afgørende. Jeg vil meget gerne høre hvilket journalnummer ministerens anekdote har. Har der været to identiske sager om identitetstyveri begået telefonisk af flere gerningspersoner i Lyngby i 2020, eller lyver ministeren for udvalget?

L93, spm. 30

I lande uden logning er der ikke flere betjente

Det er uklart hvad ministeren mener, at dette svar beviser. Efter jeg offentligt modbeviste Preben Bang Henriksens påstand om at lande uden logning har flere betjente, spurgte Henriksen Hækkerup om Rigspolitiet vil have flere ressourcer. Det svarer de ja til.

Det ændrer ikke på at lande uden logning **ikke** har flere betjente per indbygger end vi har i Danmark. Som jeg forklarede udvalget.

L93, spm. 45

Indgrebsadvokater bruges til et fåtal af indgreb

Det er uklart hvorfor ministeren deler dette svar. Folketinget spurgte hvor ofte ministeriets myndigheder undlader at involvere en indgrebsadvokat, og ministeren nægter at svare. Ministeriet påstår at spørgsmålet ikke kan besvares, men det er ikke så svært som de gør det.

Domstolene ved hvor mange kendelser de afsiger, og hvor mange takst-salærer de betaler. Rigspolitiet ved hvor mange indgreb de laver med edition, og hvor mange de laver på øjemed. Teleselskaberne ved hvor ofte de modtager anmodninger. Rigspolitiet udarbejder årligt en opgørelse til brug for Rigsadvokatens statistik over indgreb i meddelelshemmeligheden og ransagninger i det foregående år, så det er ikke komplet umuligt.

Jeg har talt med Københavns Byret og en indgrebsadvokat i dén retskreds. De fortalte at man først for nyligt har udpeget en dedikeret dommer til området. Tidligere har kendelser været ordnet i dommervagten, sidst på dagen, uden særskilt forberedelse. Det er uklart hvor mange retskredse der stadig bruger dén model.

I Menneskerettighedsdomstolens Ekimdzhiev-afgørelse af 11. januar udtaler domstolen bl.a. kritik af at kontrolmyndigheden ikke havde tilstrækkelig indsigt i politiets brug af data. I Danmark har vi ikke en kontrolmyndighed. Teledataskandalen var ellers et godt argument for uvildig kontrol af politiets brug, opbevaring og sletning af data.

L93, spm. 46

Teleselskaber kan ikke straffes, hvis de standser logning

Det er uklart hvad ministeren mener med dette svar. På den ene side forpligter logningsbekendtgørelsen teleselskaberne til at logge, men på den anden side kan de ikke straffes for at lade være, fordi logningsbekendtgørelsen er uanvendelig. Er det kun straffebestemmelsen som er uanvendelig?

Ministeren henviser til Østre Landsrets dom i vores sag, hvor landsretten hverken gav ministeren eller os ret, og i stedet fandt at borgere ikke har adgang til domstolskontrol med indgreb i borgernes menneskerettigheder.

L93, spm. 60

Justitsministeren truede DR til at ændre artikel

Det er uklart hvad ministeren håber at bevise med dette svar. Som jeg sagde på udvalgsrådet talte jeg med journalist Line Jenvall fra Danmarks Radio, som oplyste at Justitsministeriet krævede "overvågning" ændret til "registrering", samt at ministeriet insisterede på at det fremgik af artiklen at der altid skal bruges retskendelse. Det første er i strid med menneskeretten og det andet er bare løgn.

Det ville have klædt ministeren samtidig at have henvist til sit svar på spm. 61, hvori det erkendes at påstanden juridisk er forkert. EU-Domstolen kalder overvågning "overvågning", så ministerens udtalelser skal forstås i en anden sammenhæng. Det oplyses ikke hvilken sammenhæng det er.

Da jeg delte historien trak DR alt tilbage. Jeg ringede tilbage til Jenvall og optog samtalen. Hun bekræftede igen at ministeriet havde kontaktet dem, og at ministerens presseafdeling havde truet med at ministeren ikke ville medvirke i P1 Morgen.

Jeg afspiller gerne samtalen for retsudvalget.

Ministerens indlæg i JP om at overvågning ikke er overvågning blev trykt dagen før Menneskerettighedsdomstolens afgørelse i Ekimdzhiev m.fl. mod Bulgarien, 11. januar, hvor domstolen igen understreger at overvågning er overvågning. Uanset hvad den danske regering kalder det.

Teleskandalen

Jeg ved ikke hvorfor ministeren ikke kan genkende min udlægning af teleskandalen. På intet tidspunkt havde kontrolgruppen adgang til de rå data, og hele gennemgangen blev udført af den myndighed som havde begået fejlen. Som jeg oplyste udvalget har jeg været i dialog med medlem af kontrolgruppen Jørn Vestergaard, som understregede at de udelukkende kiggede på chancen for at Den Særlige Klageret ville omgøre sagerne.

Det er ubestridt at Rigspolitiet forandrede beviser, og at hverken forandrede eller ulovligt indhentede beviser er nok til at en sag skal gå om i Danmark. Hvis man ikke er medlem af Folketinget.

I kan spørge ministeren hvor mange sager der er gået om i de seneste fem år.

Opsummerende

Ministeren kunne ikke "finde grundlag for" min præsentation, men kunne ikke påpege noget der var forkert.

I sit svar på spm. 61 indrømmes det, tværtimod, at påstanden om at overvågning ikke kan kaldes "overvågning" ér i strid med loven.

I sit svar på spm. 60 erkender ministeriet at have kontaktet DR for at få ændret en artikel. På en måde der gav journalisten en opfattelse af at der blev truet med, at ministeriet ikke ville samarbejde fremadrettet.

I sit svar undlader ministeren at forholde sig til pointen om det formålsløse hastværk. Hvorfor haster det? Telebranchen logger frivilligt i dag, så hvad betyder det om staten også taber en sag i Højesteret? Skiftende regeringer har forsøgt at påvirke EU- og Menneskerettighedsdomstolene, uden nogensinde at vinde. For fire år siden erkendte Justitsministeriet at logningen var ulovlig. Hvorfor haster vi et lovforslag igennem?

Jeg ville ønske at vi havde en politisk debat om overvågning af alle borgere på alle tidspunkter. Jeg ville ønske at fortalerne turde stille op til debat, hvor vi kunne undersøge hinandens holdninger i en demokratisk udveksling af meninger. Men det vil de ikke. I stedet får vi løgn på løgn på løgn på løgn.

På udvalgsrådet modbeviste jeg de syv største løgne. I dette brev har jeg gjort det klart at ministerens påstande stadig ikke har hold i virkeligheden.

Rasmus Malver

Foreningen imod Ulovlig Logning